

Mapování hnízdění ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) v CHKO Český kras

Jaroslav Veselý¹, Alena Hadravová^{2,3}

¹RP Střední Čechy, oddělení SCHKO Český kras

²Ústav pro životní prostředí, PřF UK

³Ústředí AOPK ČR, oddělení MZCHÚ

4.11.2022 Svatý Jan pod Skalou

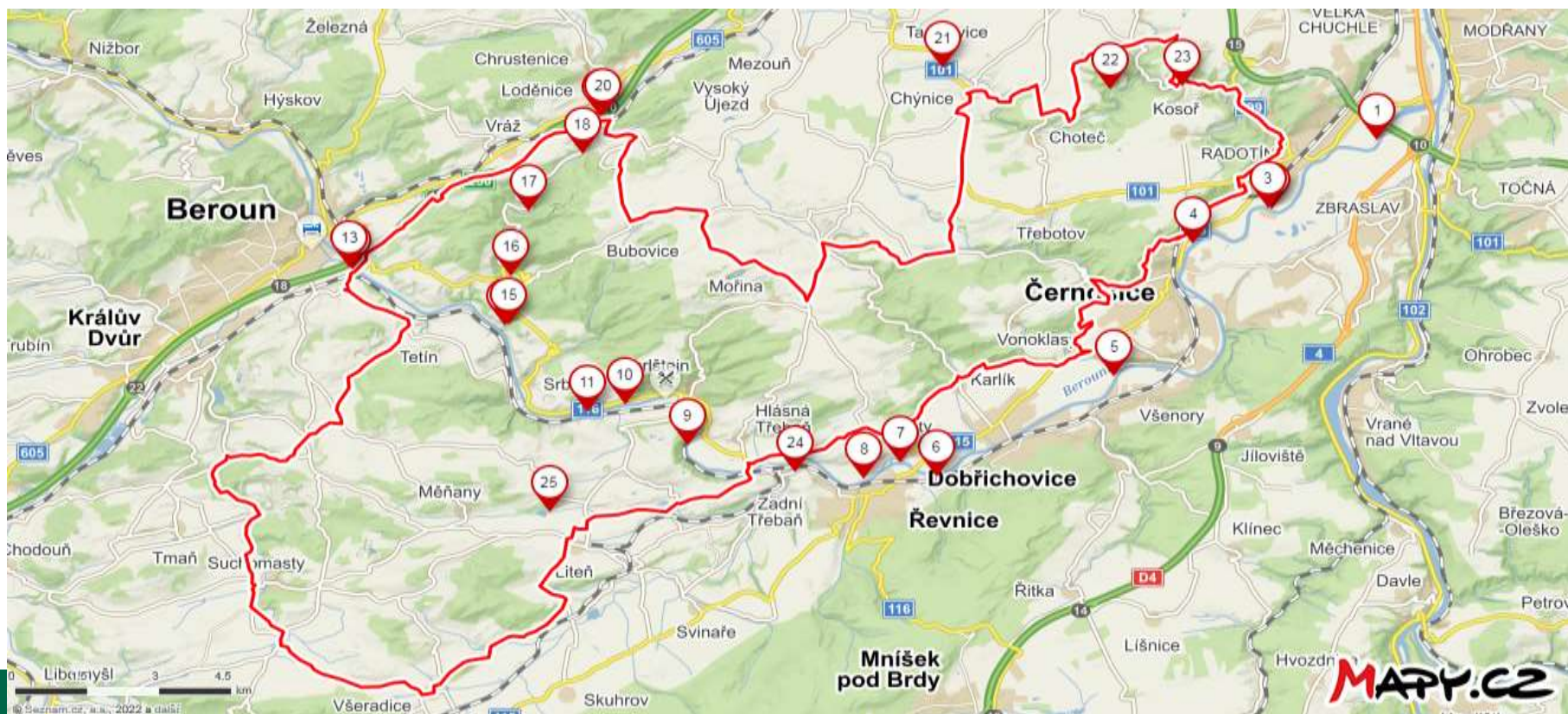

Foto L. Marčík

Co se nám povedlo

- zmapovat aktivní hnízdiště v CHKO Český kras
- nalezeno celkem 25 hnízdních lokalit:
Berounka 14; Loděnický potok – 6; Radotínský potok – 3;
Svinařský potok – 1; Stříbrný potok - 1

Kde ledňáček v CHKO Český kras hnízdí

- břehové nátrže a meandry vodních toků – 17
- vývraty – 2
- mezi kořeny stromů – 1
- lomová stěna – 1

Hnízdní stěna Tachlovice - Pod Lomem na Radotínském potoce

Délky hnízdních nor

- nejdelší hnízdní nora - 110 cm - Berounka – Radotín – U ranče
- nejkratší hnízdní nora - 16 cm - Berounka – Lety u Dobřichovic – Řevnická čistička – v kořenech vrby
(měřeno od hrany vstupu po konec hnízdní kotlinky)

Hnízdní stěna na Berounce - Radotín - U ranče

Hnízdní nory ve vývratech

- nevýhody: šířka balu → malá hloubka nory → riziko predace

Vývrat - Litohlavy na Suchomastském potoce

Vývrat v Jánské

Hnízdní stěna

Zadní Třebaň - Lůmek

Umělé hnízdni nory

V Lavičkách

Šárovo kolo

Rejnov

Umělá hnízdní nora Jánská

- celoroční vysílání z vnitřku hnízdní nory a před norou

Ledňáček On Line

Kamery Video O projektu Galerie Kontakt

Snímek lokality

Dnes se tu začalo bobrovit

- Dnes 21. 6. všech sedm mladých vyhlilo
- 20. června jim je 23 dnů
- 15. června jim táhne na 19. den stáří, do vyhlítnutí cca 5 dnů. Dnes zbašili pouze od samečka 22 ryb

Ledňáček On Line

Kamery **Video** O projektu Galerie Kontakt

Cítli mladci, jeden na chvíli na zemi větvě

21. června, ve stáří 24 dnů, všech sedm nad rámem břehu půl hodiny vyhlilo.

Dnes ráno jim bylo 23 dnů. Tak snad už zítra, nebo ve středu nory opouští.

Cítí mladý ledňáček žabru o rybu. Sameček se ho několikrát snažil zahnat

Netypické hnízdiště

Litavka – Beroun - centrum - u vlakového nádraží

Počty hnízdících párů v CHKO Český kras

- každoročně hnízdí 8–13 párů
 - nejvíce 13 párů v roce 2019
 - nejméně 8 párů v roce 2022
- hnízdní hustota na 10 km toku:
 - Berounka 1-4 páry;
 - Radotínský potok 1–3 páry;
 - Loděnický potok 3–5 párů

Foto L. Marčík

Hnízdění v CHKO Český kras

- nejmenší vzdálenost mezi aktivními hnízdišti - 641 m - Berounka – mezi hnízdními norami Řevnická čistička a Ostrůvek
- od roku 2020 se zvýšil počet neúspěšných hnízdění – příčina - povodně lokálního charakteru v období hnízdění
- v roce 2022 v období prvního hnízdění povodně na Červeném potoce a Litavce

Kroužkování adultních jedinců v hnízdní době

- soudržnost párů během hnízdní sezóny, návratnost na hnízdiště
- časově náročné
- malý počet okroužkovaných a kontrolovaných samic

Foto L. Marčík

- okroužkováno celkem 47 jedinců, z toho 28M a 19F (v letech 2019-2022)
- získáno celkem 31 zpětných hlášeních, z toho M 18 a F 13
- nejdéle obhajoval hnízdní teritorium M v Zadní Třebani - 3 roky

Kroužkování mlád'at z přirozené nory

- vyžaduje zvláštní povolení, speciální vybavení
- kroužkování mlád'at ve stáří 10–16 dní
- vytahování mlád'at z nor provádí v Praze a blízkém okolí a v CHKO Český kras Alena Hadravová

Foto L. Peške

Foto F. Novák

Kroužkování mlád'at z umělé nory

- výhody – snadný přístup do hnízdní komůrky (shora) a snadné vyjmutí mlád'at

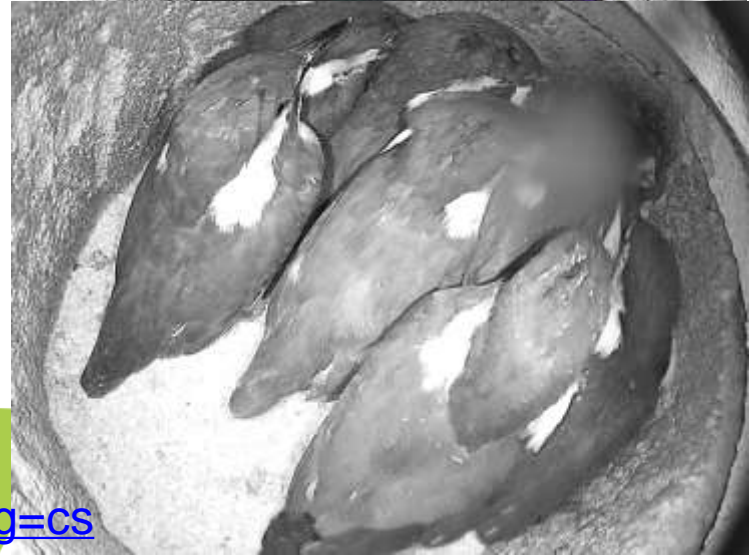
Foto L. Marčík

Průběh hnízdění v umělé noře

Zdroj: <https://www.lednacekonline.cz/projekt.php?lng=cs>

Průběh hnízdění v umělé noře

Zdroj: <https://www.lednacekonline.cz/projekt.php?lng=cs>

Výsledky kroužkování nevzletných mlád'at

- od roku 2019 na lokalitách v CHKO Český kras okroužkováno 273 mlád'at
- zjištěno, že mlád'ata se po opuštění hnízda zdržují především u rybníků, velká část mlád'at je tažná

Foto L. Marčík

Výsledky kroužkování nevzletných mlád'at

- 15.7.2022 kroužkování mlád'at z nory na lokalitě Cikánka na Radotínském potoce
- v noře 8 mlád'at stáří 13–15 dní
- všechna úspěšně vylétla

Foto A. Hadravová

- zpětné hlášení:

R204011 – 23.10.2022 nalezen

mrtev – náraz do skla – Praha – Malá Strana

Vybraná zpětná hlášení

- **R197865** – pull. - kroužkován 9.5.2020 Loděnický potok – Hostim nora V Kozle – kontrolován za 173 dní 985 km od místa kroužkování (Francie – Ajaccio - Korsika) - U1K
- **R197891** – pull. - kroužkován 15.5.2020 Berounka – Radotín nora U ranče – kontrolován za 211 dní 499 km od místa kroužkování (Švýcarsko – Weesen – St. Gallen) – U+1K
- **R197905** – pull. - kroužkován 19.5.2020 Berounka – Všenory nora V Lavičkách – kontrolován za 206 dní 991 km od místa kroužkování (Itálie – Castel Volturno – Napoli) - M+1K
- **R200761** – pull. - kroužkován 7.7.2021 Berounka - Radotín nora U ranče – kontrolován za 40 dní 5 km od místa kroužkování (Modřanské tůně) – U1K, kontrolován znovu za 95 dní 1022 km od místa kroužkování (Francie – řeka Rhona – Mas Thibert) - U1K

Vybraná zpětná hlášení

- **R192667** – pull. - kroužkován 17.5.2019 – Svinařský potok – Zadní Třebaň nora Lúmek – kontrolován za 406 dní 27 km od místa kroužkování (Velký Chlebský rybník) M+1K
- **R200629** – pull. - kroužkován 27.5.2022 Radotínský potok Tachlovice – Pod lomem - kontrolován za 261 dnů 78 km od místa kroužkování (Onšov – Vysočina) – F+1K
- **R200762** – pull. - kroužkován 7.7.2021 Berounka - Radotín nora U ranče – kontrolován za 66 dní 38 km od místa kroužkování (Kamenné Žehrovice) - M
- **R200788** – M+1K – kroužkován 22.3.2022 Liteň rybník Obora – kontrolován za 81 dní 21 km od místa kroužkování (Modřany)

Poděkování

- RNDr. Lubomír Peške (technické vybavení umožňující vytahování mláďat z přirozených hnízdních nor)
- Libor Marčík
- František Novák
- Jaroslav Kubíček

**DĚKUJI
ZA POZORNOST**

